

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo UJU — poverjeništvo Ljubljana
Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 61. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtak. Naročnina letno 60 Din., za inozemstvo 80 Din. Člani pov. UJU plačajo list a članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davke posebe. Pošt. šek. rač. 11.197. Telefon 3112

SPOMENICA

z ozirom na kritiko pri prvem zasedanju
banskega sveta o učiteljstvu.

Na prvi seji banskega sveta Dravske banovine so bili med debato o prosveti iznešeni tako težki, krivični, pavšalni in deloma tendenciozni očitki na breme učiteljstva in učiteljskega stanu, da se je seja širjega sosveta Uduženja jugoslovenskega učiteljstva, zastopana po predsednikih in zastopnikih sreskih učiteljskih društev iz celotne Dravske banovine, soglasno odločila opozoriti kraljevsko banko in tudi centralno upravo na neutemeljenost glavnih trditev in obdolžitve nekaterih članov banskega sveta in na posledice, ki lahko nastanejo iz tega.

Trdote zakona o narodnih šolah, ki nalogajo občinam nova bremena, so se na zasedanju banskega sveta iznašale tako, da morejo ustvariti vtis, da je učiteljstvo krivo teh trdot in da nosi ono odgovornost za prepad, ki nastaja zaradi tega med učiteljstvom in ljudstvom.

Učiteljstvo, ki je na svojih zborovanjih, v spomenicah, predlogih in predstavkah zastavljalo ves svoj vpliv in tudi javno pokazalo na dalekosežne posledice novih dajatev občin, ki pa ne obstojajo samo v učiteljskih stanarinah in kurivu, odklanja tak tendenciozen in krivičen očitek. Na sejah banskega sveta se niso iskali pravi vzroki nerazpoloženja ljudstva in učiteljstva, temveč so nekateri člani banskega sveta izbrali to nerazpoloženje za demonstracijo proti učiteljstvu.

Tudi konstatacija, da je gmojni položaj učiteljstva nasproti položaju drugega uradništva zavidanja vreden, je krivična in tendenciozna.

Sam g. minister prosvete je ugotovil, da z zakonom o narodnih šolah gmojni položaj učiteljstva ni bil reguliran. Učiteljstvo je med rednimi skupinami državnega uradništva II. kategorije, ki še, vkljub obljubi, nima doklad, katere že leto dni prejemale ostale skupine. S prenosom stanarine na občine je bila vsemu učiteljstvu ukinjena državna stanarina. V mnogih primerih ne prejema ne ene ne druge stanarine, ali se mu pa ista izplačuje neredno. Šolski upravitelji pa imajo na deželi po izidu zakona o narodnih šolah celo večje dolžnosti, a manjše prejemke, kakor so jih imeli prej. Učiteljstvo ne more kritike nekaterih članov banskega sveta v tem primeru kvalificirati drugače kot za demagoštvo in ne more preko tega, da ne opozori na opasnost take kritike, ki je v nasprotju z resničnim položajem.

Odločno odklanja učiteljstvo poizkus poedinih članov banskega sveta umešavati se v posle šolskih oblasti. Izjava, da so pridni učitelji le redke izjeme, iznešena brez utemeljitve in dokazov, je zaslužila grajo že na licu mesta. Kolikšna je pridnost posameznih učiteljev in učiteljic in ali je premalo otrok v posameznih razredih, je zadeva šolskih oblastev, ki imajo dovolj sredstev na razpolago, da uredijo razmere, kjer niso urejene in ki se glede števila otrok v posameznih razredih ravna po vidikih moderne pedagogike, ne pa po starih tradicijah in konservativizmu.

Glede delovnega časa v primeri z drugim uradništvom si pridržuje učiteljstvo pravico dokumentarčno doprinesiti javnosti dokaze o svoji zaposlenosti v službi in zaradi službe, kakor tudi o izvenšolskem delu. Pridržuje si tudi odgovor onim, ki trdijo, da se učiteljstvo premalo udejstvuje.

Tudi svari pred predlaganim lekom za potrebne remedure, ki so baje premestitve, ker je doslej praksa pokazala, da so ravno premestitve zakrivile marsikje kaos in nerazpoloženje ljudstva kakor tudi učiteljstva.

Brez stvarne utemeljitve je tudi predlog, da naj se poročene učiteljice ne nastavljajo več. Učiteljstvo odklanja tudi ta, v predlogu skrit očitek, da so omožene učiteljice šoli v kvar. Zagovarjati pa ne more tistih omoženih učiteljic, ki zasedajo le vsled svojih zvez in vplivov najboljše mesta in smatrajo svojo službo za luksuz, se izven šole absolutno ne udeležujejo, so dobršno dobo svojega službovanja na razpoloženju in bi jim ne bilo treba služiti po moževih prejemkih.

Nameščenje učiteljstva se je izvršilo najhujše tedaj, kadar so se umešavali v nameščenja lajski vplivi, ali kadar so se pri namestitvah upoštevale le privatne razmere, ne pa službene okoliščine, ki pridejo za dotični kraj v poštev. Učiteljstvo je dovolj samo opozarjalo na kvarne posledice v tem oziru in vztraja na svojem stališču, da se premeščanja vrše le na osnovi disciplinskih razsodb, nameščenja pa po javnem razpisu strogo po določilih uradniškega zakona.

Iznesel se je dalje očitek, da se šolski vrtovi zanemarjajo in da se učiteljstvo premalo udejstvuje na gospodarskem polju. Prvemu očitku se ni iskalo vzroka, ki tiči v proračunih krajevnih šolskih odborov, kateri po večini odklanjajo potrebne izdatke za šolski vrt in ga mora učitelj-vrtnar obdelovati na lastne stroške. Na drugi očitek pa odgovarjajo kmetijski in gospodinjski tečaji, ustanovljeni in vodeni po učiteljstvu, gospodarski tečaji, ki jih vodi učiteljska organizacija v počitnicah, skoroda na lastne stroške in vse tiste gospodarske ustanove, ki jih je ustanovilo in jih vodi učiteljstvo. Istotako zavrača očitek, da bi se učiteljstvo ne udeleževalo pri kmetijstvu, čeprav se izločuje iz kmetijskih korporacij.

Očitek, da učiteljstvo preko mere dopustnosti zakona izkorišča šolske vrtove v privatne namene, je ostal popolnoma nepodprt s konkretnimi primeri in brez ugotovitve gornjega položaja.

Zastopniki učiteljstva, zbrani na seji predsednikov sreskih učiteljskih društev, odklanjajo način kritike članov banskega sveta na breme učiteljstva in šole, in so mnenja, da naj iznašajo člani banskega sveta le to, kar so temeljito pretehtali in svoje trditve podpro s konkretnimi primeri in dokazi.

Da se taki primeri preprečijo v dobrobit stvari, je učiteljstvo mnenja, da spadajo v vse korporacije, tako tudi v banski svet, zastopniki učiteljstva kot zastopniki stanu, ki ima širok in pomemben delokrog v narodu ter je prizadet pri obravnavi skoro vseh obče važnih vprašanj.

Učiteljstvo ugotavlja, da se mu niti v najhujših partizanskih časih ni jemal službeni ugled na ta način, kakor se je to zgodilo na prvem zasedanju banskega sveta Dravske banovine.

Ker obramba učiteljstva v banskem svetu, kakor je razvidno iz poročil v listih, ni bila zadostna, čuti in poudarja učiteljstvo potrebo svojih zastopnikov.

Tudi smatra, da ni niti v skladu z intencijami manifesta Njegovega Veličanstva od 6. januarja 1929. in ne z intencijami deklaracije kraljevske vlade od 4. julija 1930., da se v narodovo življenje globoko segajočemu stanu na tak način jemlje službeni ugled; zato mora podvzeti vse v varstvo svoje časti in ugleda, ki ju je dolžno varovati tudi po zakonu. Ako tega ne doseže, se bo moralo učiteljstvo posvetiti izključno le šoli in delu, ki mu ga in v kolikor mu ga nalaga zakon.

UDRUŽENJE JUGOSLOV. UČITELJSTVA — POVERJENIŠTVO LJUBLJANA

dne 1. februarja 1931.

Člani ožjega sosveta:

Skulj Andrej s. r., Hren Anton s. r., Kobal Josip s. r., Grum Rado s. r., Dimnik Ivan s. r., Gobec Regina s. r., Grčar Viktor s. r., Hočevar Ciril s. r., Mervič Anton s. r., Musek Ljudevit s. r., Polak Janko s. r., Ribičič Josip s. r., Šijanec Ljudevit s. r.

Za sreska učiteljska društva Dravske banovine:

Brežiško: Knapič Janko s. r. Gornjegrajsko: Kotnik Zorko s. r. Kamniško: Arrigler Anton s. r. Kočevsko: Kmet Herman s. r. Konjiško: Kržič Janko s. r. Kozjansko: Čok Albert s. r. Kranjsko: Lapajne Josip s. r. Krško: Vanič Janko s. r. Laško: Pleskovič Rudolf s. r. Svetolenarško: Golež Fran s. r. Dolnjelendavsko: Peternel Ludovik s. r. Litijsko: Vrščaj Zinka s. r. Ljubljansko: Mlekuž Vekoslav s. r. Ljubljana — okolica, vzhodni del: Kosin Mirko s. r. Ljubljana — okolica, zahodni del: Mikuž Zdravko s. r. Ljutomersko: Mavrič Karel s. r. Logaško: Doljak Valentin s. r. Marenberško: Lešnik Mirko s. r. Mariborsko: Lukman Ivan s. r. Maribor desni in levi breg: Šijanec Ljudevit s. r. Mežiško: Gallob Rudolf s. r. Mursko-soboško: Gabrijelčič Fran s. r. Novomeško: Mervič Anton s. r. Ormoško: Kotnik Franc s. r. Ptujsko: Šestan Dušan s. r. Radovljiško: Schiffrer Egidij s. r. Savinjsko-vranksko: Kneisel Ladislav s. r. Slovenjebistriško: Tajnik Miloš s. r. Slovenjgraško: Gobec Regina s. r. Šmarsko-rogaško: Verk Miloš s. r. Žužemberško: Brumat Marija s. r.

Izjava solidarnosti.

Vodstvu UJU

v Ljubljani.

Z ozirom na izpade, ki so jih povzročili ob priliki prvega zasedanja banskega sveta nekateri njegovi člani, izjavljamo sledeče:

Z globokim ogorčenjem odklanjamo vse pavšalno izrečene napade na učiteljstvo Dravske banovine.

Obžalujemo, da so v banskem svetu člani, ki tako malo poznajo in cenijo delo učiteljstva, ali pa ga napadajo iz gotovih vzrokov, ki imajo izvor v nekdanji mentaliteti strankarske zagrizenosti.

Ni prepada med nami in narodom, lahko pa ga ustvarijo taki skozi okno časopisja naperjeni napadi. Do danes še ni nihče postavil gorostasne trditve, da so delavci med učiteljstvom le redke izjeme.

Ugotavljamo, da je vse kulturno in gospodarsko delo med narodom v največji meri v rokah učiteljev. Posebno poudarjamo, da Sokol kraljevine Jugoslavije na deželi živi in pade z učiteljstvom, in da so pri tem organizatornem delu v veliki množini zaposlene poleg svojih možkih tovarišev tudi učiteljice. Nikoli ni učiteljstvo prosilo za počitnice, niti ni v njega kompetenci premeščanje med šolskim letom. Prav tako ni po njega zahtevi dajatev stanovanja in kuriva v sedanjih obliki.

Končno poudarjamo, da so še drugi stanovi, ki jih mora plačevati narod, čeprav le preko države, a jih nikdo ne napada v javni korporaciji. Zahvaljujemo se onim redkim funkcionarjem, ki so imeli možnost dovolj, da so zastavili besedo v rešitev učiteljske časti. Žal, da izgovorjene in napisane besede ne izbriše ne naš protest, ne pozni izgovor in negacija!

Izjavljamo končno, da se čutimo solidarne z vsemi ukrepi in sklepi, ki jih bo glavno poverjeništvo UJU v Dravski banovini podvzelo v obrambo učiteljstva.

Maribor, dne 31. januarja 1931.

Društvo učiteljstva meščanskih šol v Dravski banovini

T. č. predsednik: Drag. Humek, s. r.